

THE STORY OF ULLIKUMMI (CTH 345)

ულიქუმის ზღაპარი (CTH 345)

MAIA GAMBASHIDZE

Ass. Prof. of Iv. Javakhishvili Tbilisi State University,
Chavchavadze av. 1, Tbilisi, Georgia
tel.: 599960904, maia.ghambashidze@tsu.ge
ORCID 0000-0002-1008-2869

NINO GAMBASHIDZE

Dr., Ass. Prof. of New Vision University
11 Nodar Bakhua St., Tbilisi, Georgia
tel +995 599 90 91 10, ngambashidze@newvision.ge
ORCID: 0000-0002-8084-7185

Abstract

Here is presented the Georgian translation and comments of the Ullikummi Story (CTH 345). The text is known to us from Hattusa (Boghazköy, Turkey), the capital of Hittites (app. 14- 13th c. BC). It should be noted, that the text finds a very significant similarity with the South Caucasian myths.

Keywords: Hittites; Hurrians; Ullikummi Mythology; Asia Minor; Ancient Middle East; Hittitology; Assyriology.

მაია ლამბაშიძე

ისტორიის დოქტორი, ივ. ჯავახიშვილის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოც. პროფესორი
საქართველო, ქ. თბილისი, ჭავჭავაძის გამზ. #1
ტელ.: 599960904, maia.ghambashidze@tsu.ge
ORCID 0000-0002-1008-2869

ნინო ლამბაშიძე

ისტორიის დოქტ., ნიუ ვიუენის უნივერსიტეტის ასოც. პროფ.
საქართველო, თბილისი, ნოდარ ბახუას ქ. 11
ტელ.: +995 599 90 91 10, ngambashidze@newvision.ge
ORCID: 0000-0002-8084-7185

აბსტრაქტი

მოცემულია ულიქუმის სიმღერის (CTH 345). თარგმანი და კომენტარი. ტექსტი ცნობილია ხეთების დედაქალაქ ხათუსადან (ბოლაზქოი, თან. თურქეთი, დაახლ. ქ.წ. მე-14-13 ს.). უნდა აღინიშნოს, რომ „ულიქუმის ტექსტი“ მეტად მნიშვნელოვან მსგავსებას პოულობს სამხრეთ კავკასიურ, უშუალოდ კი, ქართულ მითებთან.

საძიებო სიტყვები: ხეთები; ხურიტები; ულიქუმი; მითოლოგია; ძველი ახლო აღმოსავლეთი; ხეთოლოგია; ასირიოლოგია.

შესავალი

წარმოდგენილი ტექსტი ცნობილია ხეთების სამეფოს დედაქალაქ ბოლაჯიოდან (CTH 345). მას ძირითადად, „ულიქუმის სიმღერას“ უწოდებენ და დაახლ. ქ.წ. XIV საუკუნით თარიღდება. ვარაუდობენ, რომ მას უნდა ჰქონოდა ხურიტული პირველწყარო, საიდანაც ითარგმნა.¹

ნაწარმოების პერსონაჟი ქვის ვეება ქმნილებაა. მისი სახელიც - ულიქუმი ინდოევროპული წარმოშობის უნდა იყოს და „გიგანტს, უშველებელს, გოლიათს“ უნდა ნიშნავდეს.² იგი მიწათმოქმედების ღვთაება ქუმარბისა და წყლის ღვთაების ქალიშვილის - შერთაფსურუხის უძლეველი ვაჟია, რომელიც იშვა ამინდის ღვთაება თემუბთან შესაბრძოლებლად და მის გასანადგურებლად.³

მეცნიერები საინტერესო პარალელებს ხედავენ ბერძნულ მითებთან და ჩრდ. კავკასიურ თქმულებებთან.⁴ უნდა აღინიშნოს, რომ „ულიქუმის ტექსტი“ ასევე მეტად მნიშვნელოვან მსგავსებას პოულობს სამხრეთ კავკასიურ, უმუალოდ კი, ქართულ მითებთანაც.⁵

ძირითადი ლიტერატურა:

- Burkert, W., (1979), *Von Ullikummi zum Kaukasus: Die Felsgeburt des Unholds*, in: Würzburger Jahrbücher für die Altertumswissenschaft, [N.F.] Bd. 5, 253-261.
- Groddek D. (1994), *Fragmenta Hethitica dispersa I*, in: AoF 21,330 (Nr. 2), 328-338.
- Groddek D. (2007), *Varia mythologica*, FsKořak, 313-339.
- Güterbock H. G. (1946), *Kumarbi. Mythen vom churritischen Kronos aus den hethitischen Fragmenten zusammengestellt, übersetzt und erklärt*, (Istanbuler Schriften 16), 13-19.
- Güterbock, H. G. (1951-2): *The Song of Ullikummi*. Revised Text of the Hittite Version of a Hurrian Myth. in: JCS 5, N 4 135-161; JCS 6, N 5, 8-42.
- Haas V. (2006), *The Hittite Literature*, 156-171.
- Hoffner H. (1998), *Hittite Myths*, Society of Biblical Literature 55-65.
- Korolëv A.A. (1999), *Hittite Texts: New Readings, Joins, and Duplicates*, Studia Linguarum 2, 281f.
- Otten H. - Rüster Ch. (1972), *Text Connections from Boğazköy - Plates (11-20)*, ZA 62, 231 (Nr. 13).
- Pecchioli Daddi F., Polvani A.M. (1990), *La mitologia ittita*, LMI, 142-162.
- Trabazo J.V.G. (2002), *Textos religiosos hititas. Mitos, plegarias y rituales*, BCBO 6, 176-251.

¹ დაწვრილებით ტექსტის წარმომავლობის შესახებ იხ. Güterbock, H. G. (1951-2), Hoffner H. (1998) და სხვ.

² შდრ. რუს. великий

³ საეარაუდოა, რომ ულიქუმი გამოსახულია ჰასანლუს (ირანი) ხურიტული წარმომშობის ოქროს თასზე, Porada, E. (1959) 19-22.

⁴ Burkert, W., (1979), 253-261.

⁵ ჩვენს მიერ ამჟამად მიმდინარეობს ანატოლიური და სამხრეთ კავკასიური მითებისა და თქმულებების შედარებითი კვლევა, რის შედეგებსაც უახლოეს მომავალში გავაცნობთ სამეცნიერო წრეს.

Ünal, A., (1994), *Das Lied von Ullikummi, CTH 345*, in: Texte aus der Umwelt des alten Testaments, Bd. III, Weisheitstexte, Mythen und Epen II, 830-844.

https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al.

თარგმანი:

პირველი ფირფიტა⁶

- §1. 1-8. [...] ვუმ[ღერ მას], [...] ვინც გონებ]ას სიბრძნით ივსებს - ყველა ღვთაების მამას - ქუმარბის, ვუმღერ: ქუმარბი გონებას⁷ იკრებს, საშინელ დღეს⁸ უხმობს: ამინდის ღვთაების წინააღმდეგ ბოროტებას⁹ გეგმავს და მის წინააღმდეგ მეტოქეს ზრდის.
- §2. 9-26. ქუმარბი გონებას იკრებს და (აზრებს) მივივივით¹⁰ აწყობს. როდესაც ქუმარბიმ გონებას უხმო, თავისი ტახტიდან¹¹ უმაღლესი წამოიშორდა. ხელთ სკიპტრა¹² აიღო, [ფეხზე ფეხსაცმლად] სწრაფი ქარი ამოიფრიალა¹³, ქალაქ ურქეშიდან¹⁴ გასწია და მივიდა ცივ წყაროსთან¹⁵. როდესაც ქუმარბ[იმ...]. ცივ წყაროში კი უზარმაზარი ქვა დევს: მისი სიგრძეა სამი დანა¹⁶, ხოლო სიგანეა [... x] და ნახევარი დანა. გონება წინ გაექცა¹⁷ და ქვასთან დაწვა. მამაკაცობა¹⁸ [შევიდა მასში] და 5-ჯერ „აიყვანა“ იგი, [შემდეგ ისევ] 10-ჯერ „აიყვანა“ იგი.
- §3. 27-33. [...] მან აიღო კვერთხი [... .. .]
- §4. 34-37. [...] ქუმარბ]ი, ღვთაებათა მამა, ზის [...] შენიშნა ქუმარბი [...] ზღვასთან მივიდა.

⁶ CTH 345.I.1: https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al.

⁷ ZI = *NAPIŠTU* = ištanzana-, სული, გონება, soul, spirit, mind, will, desire, living things, live cattles, persons, people, life, wish, seat of life, Ünal A., (2007) 818.

⁸ HUL-lun UD^{KAM}-an šallanuškezzi = ასრულებს (ბოროტი ღვთაების) რიტუალს.

⁹ ⁴10-ni IGI-anda idalawatar šanhiškezzi, https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/partitur.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=%C2%A7%201&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al.

¹⁰ nāt^{NA4}kunnan mān išgariškezzi - ^{NA4}kunnan-/kuwanna- (URUDU, ^{NA4}NUNUZ – a stone, gem, beads, copper, copper-blue, blue glass-paste, Schmuckstein, Kupfer, Perle, Amulettstein, Ünal A., (2007) 363.

¹¹ GIŠŠÚ.A, stool, chair, seat, throne, Stuhl, Thron, Schemel, Ünal A., (2007) 646.

¹² GIŠGIDRU, URUDUGIDRU (PA), staff, scepter, verge, spit, skewer, skewer, broach, Stab, Zepter, Spiess, Bradspiess, Ünal A., (2007) 129.

¹³ *IM[A GİR^{MEŠ}-ŠU-maza]* *KUŠE.SIR^{HI.A}-uš* liliwanduš *IM^{[MEŠ}-uš* šar-ku-et, https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/partitur.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=%C2%A7%202&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al.

¹⁴ უძველესი ხურიტული ქალაქი, თან. თელ მოზანი, ჩრდ. აღმოსავლეთ სირიაში. ქალაქის ღვთაება იყო ქუმარბი, Buccellati, G., Kelly-Buccellati . (1997) 77–96; <https://urkesh.org/>

¹⁵ ikunta lūli – ekunta (luw.) cold kalt, (figuratively) heartless, unfeeling, Ünal A., (2007) 103.

¹⁶ DANNA = 1 DANNA (აქად. *BĒRU*) = დაახლ. 10.5 ან 11.2 კმ, ღამბაშიძე მ., (2022) 319; ღამბაშიძე მ., (2021) 360.

¹⁷ para watku- hervorspringen, herauspringen, Ünal A., (2007) 798.

¹⁸ ე.ო. ასო, LÚ-natar/LÚ-tar = manhood, manliness, manly deeds, heroic feats, exploits; semen, penis, Ünal A., (2007) 406.

- §5. 38-63. ხოლო იმფალური¹⁹ კვლავ ასე მიმართა ზღვას: „რაც მე ჩემმა ბატონმა [...], ზღვასთან [მივუახლოვდი...] ვნ[ახ]ე... ზის თავის ტა[ხტზე] ქუმარბი, ღვთაებათა მამა. [როდესაც ზღვამ] იმფალურის სიტყვები მოისმინა, იმფალურის ასე მიუგო: „იმფალური...! სიტყვებს, რომლებსაც გეუბნები, ყური [მიუდგე]!²⁰ წადი (და) ქუმარბის] გადაეცი! წადი და ქუმარბის ჰკითხე, განრისხებული რად მოვიდა (ჩემს) სახლთან? სახლი შეირყა²¹ და შიშმა შეიპყრო მსახურები. ხოლო მე [...]. შენთვის კედარი²² უკვე დაიჩეხა, სადილი უკვე მოიხარშა, მომღერლები საკრავებს²³ დღე და ღამე გიკვსებენ. ადექი და მოდი ჩემს სახლში!“ მაშინ ადგა ქუმარბი, ხოლო იმფალური წინ მიუძღოდა. [გა]მოვიდა ქუმარბი [თავის] სახლიდან და გასწია ქუმარბიმ ზღვის სახლისკენ.
- §6. 64-87. ხოლო ზღვამ ასე თქვა: „ქუმარბის დასაჯდომად ტახტი დაუდგით და წინ მაგიდა დაუდგით! დაე, ჭამოს და სვას. დაე, ლუდი დალიოს“. მზარეულებმა საჭმელი მოუტანეს, ხოლო მერიქიფეებმა ტკბილი ღვინო მოუტანეს. ერთხელ დალიეს, ორჯერ დალიეს, სამჯერ დალიეს, ოთხჯერ დალიეს, ხუთჯერ დალიეს, ექვსჯერ დალიეს, შვიდჯერ დალიეს. ქუმარბი მუქისანუს, თავის ვეზ[ირს] ეუბნება: „მუქისანუ, ჩემო ვე[ზირ]ო! სიტყვას, რომელსაც გეუბნები, ყური მიუგდე! ხელში კვერთხი აიღე, [ხოლო ფეხზე] ფეხსაცმელი ჩაიცვი და წადი [...] წყალთან [...] ეს სიტყვები წყალს [უთხარი ...]: „[...ქუ]მარბი [...]“
- §7. 88-97. როდესაც ღამე [(დადგა), ... ღამის დაცვა შემო[ვიდა... ...] ქვამ ქვას [...] მოიყვანე[...] იგი ამ ქვეყნად [...] კლდეს [...], ქუმარბის ვაჟი [...].
- §8. 98-116. მათ იგი დაბადეს, [ქალებმა ...], ბედის ქალღვთაებებმა და დედა-ქალღვთაებებმა ბავშვი ზემოთ ასწიეს²⁴ და ქუმარბის მუხლ[ზე] დაუსვეს. ქუმარბიმ გაიხარა ვაჟით და მისი რწევა დაიწყო, და [მას] უპირველესი სახელის დარქმევა დაიწყო. ქუმარბიმ თავისთავს დაუწყო საუბარი: „რა სახელი ვუბოძო? ვაჟი, რომელიც ბედის ქალღვთაებებმა და დედა-ქალღვთაებებმა მომცეს, სხეულიდან დანასავით ამოხტა. დაე, ულიქუმი იყოს მისი სახელი! ცამდე მეფობისთვის იაროს, და ქუმია, უპირველესი ქალაქი, ძირს დასცეს! ამინდის ღვთაება კი უნდა დაამარცხოს. იგი მარილივით უნდა დააქუცმაცოს და ჭიანჭველასავით ფეხით უნდა გაჭყლიტოს. ხოლო თასმისუ წვრილი ლერ[წამ]ივით უნდა დაამტვრიოს. ყველა ღვთაებას ჩიტებივით ციდან უნდა გადმოფერთხოს და ცარიელი დოქებივით დაამტვრიოს!
- §9. 117-128. როდესაც ქუმარბიმ შეწყვიტა საუბარი, თავისთვის თქვა: „ვის მივცე, ჩემი ვაჟი? ვინ აიყვანს მას და ძღვენივით ვინ მიხედავს? და [...] [ბნელ] მიწაზე ვინ [წაი]ყვანს მას? დაე, [ცის] მზის ღვთაებამ [და მთვარის ღვთაებამ] ვერ დაინახონ! ხოლო [მან] ნახოს ამინდის ღვთაება, ქალაქ ქუმიას [გმირი] მეფე. და იგი არ მოკლას! იშთარმა ვერ ნახოს იგი, ქალაქ ნინევეს დედოფალმა, [...] ქალმა! მან იგი ვერ გატეხოს, თხელი ლერწმის მსგავსად“.

¹⁹ ღვთაება იმფალური ცნობილია მხოლოდ ულიქუმის ტექსტიდან.

²⁰ A: GEŠTU-an parā, B/C ტექსტში: kēmu udar ištamas „ისმინე ჩემი სიტყვები“.

²¹ É-er katkattimaš ēpta. https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/partitur.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=%C2%A7%205%27&lg=DE&ed=E.%20Riek en%20et%20al.

²² სავარაუდოდ, იგულისხმება შებად, ^{GIŠ}eripi-/irimpi-erimpi-/eripit/irippi/irippi-irimpi = ^{GIŠ}ERIN/^{GIŠ}ERENNU = cedar tree, cedar wood or shavings or resin, Zeden, Zedernholz, Únal A., (2007) 113.

²³ ^{GIŠ}INANNA^{HLA} menahhanda tiššan harkanzi, https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/partitur.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=%C2%A7%205%27&lg=DE&ed=E.%20Riek en%20et%20al.

²⁴ = ამოიყვანეს?

- §10. 129-140. ქუმარბიმ მიმართა იმფალურის: „იმფალური! სიტყვებს, რომელსაც გეუბნები, ყური მიუგდე ჩემს სიტყვებს! ხელში კვერთხი აიღე, ფეხსაცმელბად [ფეხებზე] ქარები ჩაიცვი! ირსირა-(ღვთაებებთან) მიდი და ეს საჭირო სიტყვები ირსირა-ღვთაებებს გადაეცი: „მოდით! გეძახით თქვენ, იგი - ქუმარბი, ღვთაებათა მამა, ღვთაებათა სახლში! მაგრამ რატომაც გეძახით ..., სასწრაფოდ მოდით!“.
- §11. 141-149. [და ირსირა-ღვთაებებმა აიყვანეს ბავშვი. და [წაიყვანეს ბნელ] დედამიწაზე. ხოლო ირსირა-ღვთაებებმა [...], მაგრამ [...] დიდ [...]. [როდესაც] იმფალურიმ [ეს სიტყვები ისმინა], ხელში კვერთხი აიღო, [ფეხზე ფეხსა]ცმლები ჩაიცვა, [და შორს] გასწია იმფალურიმ, [და] ირსირა-ღვთაებებს ეახლა.
- §12. 150-161. [იმფალურიმ კვლავ] ასე მიუგო ირსირა-ღვთაებებს: „მოდით! ქუმარბი გიხმობთ, ღვთაებათა მამა! მაგრამ რის გამოც გიხმობთ, არ ვიცი. იჩქარეთ, მოდით!“ როდესაც ირსირა-ღვთაებებმა ეს სიტყვები შეიტყვეს, [აჩქარ]დნენ, [და სკამიდან] ადგნენ. მყისვე დაფარეს გზა და ეახლენ ქუმარბის. და ქუმარბიმ ირსირა-ღვთაებებს საუბარი გაუბა:
- §13. 162-170. „ეს [ბავშვი] აიყვანეთ და ძღვნად [უბო]მეთ, ბნელ დედამიწაზე წაუყვანეთ. იჩქარეთ (და) იჩქარეთ! უფელური მარჯვენა მხარზე დანასავით ჩაარჭო! ერთ დღეში 1 *ამათუ*²⁵ გაიზრდება! ხოლო ერთ თვეში 1 *იქუთი*²⁶ გაიზრდება! ხოლო ქვა, რომელიც თავში მოხვდა, თვალთ დაუფარავს.“
- §14. 171-180. როდესაც ირსირა-ღვთაებებმა ეს სიტყვები გაიგონეს, [ყრმა] ქუმარბი კალთიდან აიყვანეს. ირი[სა-ღვთაებებმა ბავშვი მაღლა ასწიეს და მკერდზე ტილოსავით მიიხუტეს. და ქარივით აიყვანეს და ენლილს მუხლებზე დაუსვეს. ხოლო ენლილმა თვალეზი ასწია და ბავშვს შეხედა. იგი იდგა ღვთაების წინაშე, ხოლო ტანი ქვისა ჰქონდა, *ქუნქუნუცისგან*.²⁷
- §15. 181-188. ენლილმა თავისთვის დაიწყო საუბარი: „ვინ არის ეს ბავშვი, რომელიც თქვენ გაზარდეთ, ბედის ქალღვთაებებმა (და) დედა-ქალღვთაებებმა? ვინ გაუძლებს დიდ ღვთაებათა ძლიერ ბრძოლებს? იგი არ არის ვინმე (სხვისი) შვილი, იგი მხოლოდ ქუმარბისია. როგორც ქუმარბიმ ამინდის ღვთაება აღადგინა, მან ქუნქუნუცი მტრად დაადგინა.
- §16. 189-190. როდესაც ენლილმა [ეს სიტყვები] დაასრულა, მათ ყრმა უფელურის მარჯვენა მხარში [შუბივით ჩაარჭვეს].
- §17. 191-196. გაიზარდა, *ქუნქუნუცი*. ძლიერმა წყლებმა გაზარდეს იგი. ერთ დღეში *ამათუთი* იზრდებოდა, ერთ თვეში 1 *იქუთი*. ხოლო ქვამ, რომელიც თავზე დაეცა, თვალეზი დაუფარა.
- §18. 197-204. როდესაც მეთხუთმეტე დღე დადგა, ქვა გაიზარდა. და ზღვაში მის მუხლებზე შუბივით დადგა. იგი წყლიდან ამოვიდა, იგი ქვა, და მისი სიმაღლე იყო მსგავსად [...], და ზღვა სარტყლის ადგილამდე, როგორც სამოსელი, ისე შემოერთყა. როგორც ???²⁸... ასწიეს ქვა და ზეცაში ქუნთარას ტაძრებს აღწევს.

²⁵ სავარაუდოდ, მკლავის სიგრძე, *AMMATU/AMATU* = KUS = a meaurment of length, forearm, cubit as linear measure, ell, Únal A., (2007) 24.

²⁶ 1 IKU = დაახლ. 15 მ., ღამბაშიძე მ., (2022), 319.

²⁷ ^{NA4}kunkunuzzi- = ^(NA4)SU.U – a hard and b;lack stone; basalt, dolerite, diorite, granite, obsidian, flint, Únal A., (2007) 364.

²⁸ maldani- ვარაუდის მიხედვით, შესაძლებელია იყოს „სოკო“, https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/partitur.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=%C2%A7%2018%27%27&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al.#fnuntT45

- §19. 205-210. მზის ღვთაებამ ზეციდან ჩამოიხედა და ულიქუმი დაინახა. ულიქუმმაც შეხედა ზეცის მზის ღვთაებას. მზის ღვთაებამ გონება მოიკრიბა და საუბარი დაიწყო: „როგორი სწრაფი ღვთაება დგას ზღვაში? მისი ტანი არ არის მსგავსი ... ღვთაებებისა!“
- §20. 211-216. ზეცის ამინდის ღვთაებამ სხი[ვები] მიაბრუნა და ზღვიდან გამოვიდა. და როდესაც [მზის ღვთაებამ ზღვასთან მიაღწია, მზის ღვთაებამ მას შუბლზე დაადო ხელი და ულიქუმის ... და ბრაზისგან [ფერი შეეცვალა]
- §21. 217-233. [როდესაც ზეცის მზის ღვთაებამ დაინახა ღვთაება ზღვაში, მზის ღვთაებამ სხივები მეორედ გამოუშვა. იგი გაემურა და ამინდის ღვთაებასთან მივიდა. [როდესაც] მზის ღვთაებას შეხედა, თასმისუმ დაუწყო საუბარი: „რატომ მოდის იგი, ზეცის მზის ღვთაება, მიწის ბატონი? რის გამოც მოვიდა, მნიშვნელოვანია, არ შეიძლება კამათი. ძლიერი ბრძოლაა, ძლიერი ბრძოლა! ეს ცის ხმაურია, ქვეყნად შიმშილია და სიკვდილია!“ ამინდის ღვთაებამ თასმისუს მიმართა: „მისთვის დასაჯდომად სკამი დადგან, საჭმელად - მაგიდა დაუდგან!“
- §22. 234-241. სანამ ისინი ასე საუბრობდნენ, მზის ღვთაება მათ [სახლში] მივიდა. დასაჯდომად სკამი დაუდგეს, მაგრამ არ დაჯდა. ჭამისთვის სუფრა გაშალეს, მაგრამ ხელი არ გაიშვირა. თასი მისცეს, მაგრამ ტუჩი არ მიადო.
- §23. 242-251. ამინდის ღვთაებამ მზის ღვთაებას საუბარი დაუწყო: „ვინც სკამი დადგა, (ცუდი) მსახურია²⁹, რომ არ დაჯექი? ვინც მაგიდა დადგა, ცუდი მსახურია? რომ არ ჭამე? ვინც თასი მოგაწოდა, ცუდი მწდეა, რომ არ დალიე?“
- §24. 252-253. ულიქუმის პირველი ფირფიტა.

მეორე ფირფიტა³⁰

- §1. 1-2. [...] არის [...]
- §2. 3-9. ამინდის ღვთაებამ ისევ მიმართა [მზის ღვთაებას]: „რატომ არ ჭამ [...] სასიამოვნო [...] [მზის ღვთაებამ ამინდის ღვთაებას] მიმართა: [... მე] უარი ვთქვი ...“/... ეს [ამბავი] ...
- §3. შესაძლებლობა, რო[მელშიც ...]
- §4. 11-30. [როდესაც ეს სიტყვები] მოისმინა ამინდის ღვთაებამ, გაბრაზდა [...] შეიცვალა და ამინდის ღვთაებამ [მზის ღვთაებას] მიუგო: „[მაგიდაზე პური] უნდა დატკბეს! მიირთვი! [სასმისში ტკბილი ღვინო] სასიამოვნო უნდა იყოს! დალიე! ჭამე და დანაყრდი, დალიე და ისიამოვნე! მერე ადექი და ზეცაში წადი!“ [როდესაც ეს სიტყვები მოისმინა], მზის ღვთაებამ ზეცისამ, გაიხარა მისმა გონებამ. [პური მაგიდაზე] დატკბა [და] მან შეჭამა. [სასმისში ღვინო დატკბა] და მან დალია. [და მზის ღვთაება] ადგა და ზეცაში ავიდა.
- §5. 31-60. [...] ზეცის [მზის ღვთაების] წასვლის შემდეგ ამინდის ღვთაებამ გონებას მოუხმო. და ამინდის ღვთაებამ და თასმისუმ ხელი ხელს ჩაკიდეს და სასახლიდან³¹, ტაძრიდან, გამოვიდნენ. [მისი და] იშთარი, ზეციდან ჩამოვიდა ვაჟკაცურად [და როდესაც იშთარმა ორი ძმა იხილა], იშთარმა თავისთვის დაიწყო საუბარი: „სად მიეჩქარება ამ ორ ძმას? მოიხმე იგი ჩემთან“ [...] ამინდის ღვთაებამ [პასუხი] დაუწყო იშთარს: „[რაც] მზის ღვთაებამ მიპასუხა, [...] და მათ ჩაკვიდეს ერთმანეთის ხელები, და ხაცის (მთაზე)

²⁹ LÚ ŠÀ.TAM = LÚharmina-, treasurer, chamberlain, Únal A., (2007) 577.

³⁰ CTH 345.I.2:

[https://www.hethport.uni-](https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.2&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al;)

[wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.2&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al;](https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.2&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al;)

³¹ É/URUkuntarra- sanctuary, shrine, Goettergemach, Wohnsitz, Wohnung, Únal A., (2007) 365.

- წავიდნენ. ქუმბიას მეფემ თვალი გაუსწორა? თვალი დაადგა საშინელ ქუნქუნუცის. და საშინელი ქვა ნახა. ბრაზიგან [...] შეიცვალა.
- §6. 61-77. ამინდის ღვთაება მიწაზე დაჯდა, და ცრემლები წამოყარა. ამინდის ღვთაებამ, ცრემლიანი თვალებით დაიწყო საუბარი: „ვინ გაუძლებს ამ ბრძოლას? და ვინ იბრძოლებს კიდევ? და ვინ გაუძლებს ამ შიშს?“ იშთარმა უპასუხა ამინდის ღვთაებას: „ჩემო ძმაო! ვერავინ ... არაფერი არ ესმის, მაგრამ ვაჟკაცობა ათმაგი აქვს მიცემული! და ვაჟს, რომელსაც [...] შობენ თავისი თავისგან, [...], არავინ იცის. [თუკი ...] ... ეას სახლში ვიყავით, [...] მე რომ კაცი ვიყავი, მაშინ შე[ენ...]. წავალ (და) [...]
- §7. 78-81. [...] მალდ[ანი...], რომელიც [...] როგორც [...] უნდა იყოს [...].
- §8. 82-90. მან ჩაიცვა (და) თავი მოირთო [...], ნინევედან [წამოვიდა]. ხელთ ფანდური³² (და) გალგალთური³³ [აიღო], [...] აიღო. და სიმღერის [მღერა დაიწყო], [...] და დედამიწა [...] მან [...]. და იშთარი [ზღვისკენ] წავიდა] გადაწვა კედრის ტყე. იგი უკრავდა ფანდურზე (და) გალგალთურზე. ხოლო ოქრო [...] მათ. მან გადაწყვიტა [სიმღერა]. ცამ და [მიწამ] უპასუხეს მას.
- §9. 91-105. იშთარი მღერის. იგი დებს ზღვის ქვას და ზედ კენჭს ადებს. ზღვიდან დიდი ტალღა (ამოდის). დიდი ტალღა ეუბნება იშთარს: „ვის უმღერიხარ? ვის წინაშე ივსებ პირს ქა[რით]? კაცი ყრუა და არ ესმის! ბრმაა და ვერ ხედავს! წადი, იშთარ და ძმა იპოვნე, სანამ იგი (ულიქუმი) არ დავაჟკაცდება, სანამ (მისი) თავის ქალა არ გასაშინლდება!“
- §10. 106-112. როდესაც იშთარმა ეს ისმინა, ჩააქრო [კედრის შეშა], ფანდური (და) გალგალთური მოისროლა, ხოლო ოქროს (ორნამენტები) [მან ...]. ტირილით [...] გასწია და [... ...].
- §11. 113-130. [...] საქონლის საკვებს აურიონ, სურნელოვანი ზეთი [მოიტანონ], სერისუ ხარის რქებს აცხონ, ხოლო თელა ხარის კუდი ოქროთი მოავარაყონ! ღერძი უნდა შემობრუნდეს და შიგნით მძიმე (ნივთები) უნდა შეიტანონ? ხოლო მძიმე ქვეები გარეთ უნდა დატოვონ, ურმის ბორბლის ნაწილზე³⁴ მძიმე ქვეები უნდა დადონ. ჭექა-ქუხილი უნდა გამოიხმონ. მათ, ვინც ოთხმოცდაათ იქუზე ქვეებს ტეხავენ, რვაას (იქუზე) კი ფარავენ, წვიმა (და) ქარი გამოიხმონ. ხოლო ნათება, რომელიც ძლიერად იელვებს, საძინებლიდან გამოიტანონ. ურმები გამოიტანონ. გაამზადე და დადგი და სიტყვა უკან მომიტანე!“
- §12. 131-143. როდესაც თასმისუმ ეს სიტყვა გაიგონა, აჩქარდა. სერისუ-ხარი სამწყემსურიდან [მოიყვანა], ხოლო თელა-ხარი იმგარას (მთიდან) [ჩამოიყვანა]. [და] კარიბჭიდან [იგი ... ისინი]. [და] სურნელოვანი ზეთი მოიტანა, და სერისუს [რქებს შეაზილა [ხოლო თელას კუდი [ოქროთი მოავარაყა]. ხოლო ღერძები [...] მან [...], ხოლო გარედან [თავის ნაწილი, ძლიერი] ქვეებით მოაწყო. [ჭექა-ქუხილი გამოიხმო]. (ქარი და წვიმა), რომელმაც ოთხმოცდაათი იქუს [ქვა გატეხა ...].
- §13. 144-159. [...] რვა [...] ერთი ათასი გიფესარი [...]. საბრძოლოდ ადგა. შემდეგ აიღო საბრძოლო იარაღი და ურმები აიღო და ციდან ღრუბლები [ჩამოიტანა]. ამინდის ღვთაებამ ქუნქუნუცის თვალი შეავლო და დაინახა. და მისი სიმაღლე სამჯერ [...] გადიდდა.

³² GiS³BALAG.DI – arkammi-, a musical instrument, tambourine? eine Art Harfe oder Leier; Únal A., (2007) 577 84.

³³ galgalturi-, HAŞKALLATUM, tambourine, cymbals, clappers? (not identical with GiS³BALAG.DI, Únal A., (2007) 302.

³⁴ GiS³ħaršandanah(i)-, of wagon or chariot wheel, Únal A., (2007) 185.

- §14. 160-168. ამინდის ღვთაებამ თასმისუს მიმართა: „[...] ურემი [...] ქარი [...] უნდა წავიდნენ. [...] წავიდა [...] სიტყვები [...]“.
- §15. 169. მეორე ფირფიტა, ული[ქუმის სიმღერის] ტექსტი დაუმთავრებელია.

მესამე ფირფიტა

§1. 1-2. მე [...] ცა [...]

§2. 3-37. როდესაც ღვთაებებმა ეს სიტყვა გაიგეს, ეტლები გაამზადეს, [და...] დანიშნეს. ასთაბი [თავის ეტლზე მსგავსად ...] ახტა და ეტლზე [...]. ეტლები მიიყვანა, [...] და დასჭექა, ასთაბიმ [...]. და ჭექა-ქუხილით ას[თაბიმ... ზღვაში ჩავიდა. და [...] წყალში წაიყვანა? და ასთაბიმ [...] სამოცდათი ღვთაება აიყვანა. მაგრამ [...] არ შეეძლო. და ას[თაბიმ...]. და სამოცდათი? ღვთაება ზღვაში ჩავარდა. [...] *ქუნქუნუცი* (მისი) სხეული [...] და ზეცაში თავი გააქნია. [და ...] ზეცამ [...] მსგავსად ცარიელი სამოსისა [...]. და *ქუნქუნუცი* [...] გაიზარდა. სანამ [...] ათას ცხრაას *დანაზე* [...] x *დანაზე* [...], [და *ქუნქუნუცი*] ქვემოთ მიწაზე დადგა, მსგავსად ... ადგა, *ქუნქუნუცი* და ოთახში [და ტაძარში] შევიდა. [მისი სიმღლე] იყო ცხრა ათასი მეტრი, *ქუნქუნუცისა* და სიგანე - ცხრა ათასი [დანა]. და ქუმიაში დიდ კარიბჭესთან [...] იგი დადგა, და *ქუნქუნუცი* [ზემოთ] ხებათი და სასახლე ამოიზარდა, ისე, რომ ხებათს ღვთაებათა ახალი ამბები არ ესმოდა, ამინდის ღვთაება და სუვალიათა თავისი თვალებით ვერ დაინახა.

§3. 38-42. ხებათმა თავითს მიმართა: „[ამინდის ღვთაებავ], ფასეულ სიტყვებს ვერ ვისმენ სუვალიასი და ღვთაებათა ახალ ამბებს ვერ ვისმენ. *ქუნქუნუცი*, რომელსაც ულიქუმი ესაუბრებოდა, შეიძლება დაამარცხა იგი, ჩემმა მეუღლემ, ძლიერმა [...]!“

§4. 43-49. ხებათი [კვლავ] ეუბნება თავითის: „ჩემი სიტყვები ისმინე! ხელში კვერთხი აიღე, ფეხებზე ფეხსაცმლად ჩქარი ქარები ჩაიცვი! [...] წადი! მან იგი ალბათ მოკლა - *ქუნქუნუცი* (მოკლა) ჩემი მეუღლე, ამინდის ღვთაება, ძლევა]მოსილი მეფე! და სიტყვა უკან მომიტანე!“.

§5. 50-56. [როდესაც თავითიმ ეს სიტყვები გაიგონა, აჩქარდა, გაიქცა. [...] დაიხრჩო...] წავიდა, და გზა არ იყო. [თავითი... დაბრუნდა, და ხეფათთან [მივიდა].

§6. 57-61. [თავითიმ კვლავ დაუწყო საუბარი ხებათს: „ჩემო ქალბატონო, მე [...] და [...].

§7. 62-101. როდესაც თაშიშუმ ამინდის ღვთაების სიტყვები გაიგონა, ადგა და გაიმართა. ხელში კვერთხი აიღო, ფეხზე ფეხსაცმელეზად ქარები ჩაიცვა. და მაღალ კოშკში წავიდა, [და] ხებათთან ადგილი დაიკავა. (ასე უთხრა): „წყნარ ადგილას რომ მოვსულიყავი [ამინდის ღვთაებამ] მირჩია. სანამ წლები აქვს დაწერილი, იგი იქნება“. როდესაც ხებათმა დაინახა თასმისუ, ხებათი ჩამოვარდა სახურავიდან. ფეხი რომ გადაედგა, სახურავიდან ჩამოვარდებოდა. მაგრამ სასახლის ქალებმა დაიჭირეს და არ გაუშვეს. როდესაც თასმისუმ სიტყვა თქვა, კოშკიდან ქვემოთ ჩამოვიდა და ამინდის ღვთაებასთან წავიდა. თასმისუ ამინდის ღვთაებას კვლავ ეუბნება: „სად (დავსხდეთ)? ქანდურნას (მთაზე) ხომ არ დავსხდეთ? თუკი ჩვენ ქანდურნას (მთაზე) დავსხდებით, სხვა დაჯდება ლალაფადუვას (მთაზე. [...] სად წავიყვანოთ? ზეცაში მეფე არ იქნება!“ თასმისუ კვლავ ეუბნება ამინდის ღვთაებას: „ამინდის ღვთაებავ, ჩემო ბატონო! ჩემი სიტყვები ისმინე! სიტყვები, რომელსაც გეუბნები, ჩემს სიტყვებს ყური დაუგდე! მოდი! დაე წავიდეთ აფსუვაში, ეას წინაშე! [...]. წინა სიტყვებისთვის ფირფიტა მოვთხოვოთ. [ეხლა, როდესაც] ეას სახლის კარიბჭის წინ მოვედით, ეას კართან [ხუთჯერ], [და ისევ] ეას შინა კართან ხუთჯერ ქედი მოვიხაროთ. [მაგრამ სანამ] ეასთან მივალთ, ეას წინაშე თხუთმეტჯერ ქედი მოვიხაროთ. [და] ეა, ალბათ

- ... [წავა], და ეა, ალბათ [მოისმენს], და ჩვენზე წყალობა მას ექნება და ყოფილ [წესს] დაგვინიშნავს.
- §8. 102-112. [როდესაც ამინდის ღვთაებამ თასმი]სუს სიტყვები გაიგონა, აჩქარდა, [გაიქცა]. თავისი ტახტიდან წამოიწია. [ამინდის ღვთაებამ და თასმი]სუმ ხელი ჩაკიდეს ერთმანეთს, და ერთად გალიეს [გზა], და აფსუვაში [მივიდნენ]. [ხოლო ამინდის ღვთაება] ეას სახლში წავიდა, და ეას პირველი [კარის წინ ხუთჯერ მოიხარა ქედი], ხოლო შიდა კართან ხუთჯერ მოიხარა ქედი. [ხოლო როდესაც] ეას წინაშე წარდგა, [ეას წინაშე თხუთმეტჯერ მოიხარა ქედი].
- §9. 113-121. [...] ადგა, [...] დაიწყო საუბარი: [... ..]
- §10. 122-128. [...] დაიწყო საუბარი: [...] სიტყვა მე [...] იგი ჯდება [...] შენ, ამინდის ღვთაებავ, [...] მე [...] იგი უნდა ადგეს [...] სიტყვა [...].
- §11. 129-136. როდესაც თასმისუმ [ეას] სიტყვები გაიგონა, წავიდა. მან მის მუხლებს სამჯერ [აკოცა]. მის ფეხის ფეხის ძირებს ოთხჯერ ემთხვია. [...] იბრძოლა მან. მას [...] როდესაც მას [... ..] ულიქუმის [...] სიკვდილი მარჯვენა [მხარზე].
- §12. 137-144. ეამ {დაიწყო} თასმისუსთვის პასუხი: „ქარდუნის მთაზე...“ ლალაფადუვას მთაზე [... ..] ბნელ მიწაში [...] მამაპაპეულ საბეჭდავ სახლში [...] მათ უნდა ამოიღონ ხერხი. [...] [კაცები] [...] ქვემოთ.
- §13. 145-149. როდესაც ეამ სიტყვები დაასრულა, [...] ქანდურნას [...] მთაზე [ლალაფადუვას მთაზე ...]. თავისთვის [...]
- §14. 150-157. [...] სიტყვა სულში ა[რ...] ეამ რჩევა მიიღო [მხედველობაში] და ადგა. [...] წავიდა ... ეზოში ეა, ყველა ღვთაება მის წინაშე დადგა. ხოლო ამინდის ღვთაება, გმირი მეფე [ქალაქ ქუმისასი, დადგა [მის წინაშე].
- §15. 158-160. ეამ დაინახა ამინდის ღვთაება. [მან შეცვალა] ბრაზი [...] ღვთაება [...].
- §16. 161-174. ხელები ჩაკიდეს [ერთმანეთს, [...], რადგანაც [...], კრებიდან [იგი/აინი] გამოვიდნენ. [ენლილი ...] და ტირილი დაიწყო. [...]. „იცოცხლე, ეა! [...] ვინც მიდის და მოდის, [...] ღვთაებათა შეწყალება [...] რატომ არღვევ ამას, [...?]
- §17. 175-186. ეა ენლილს [ეუბნება]: „არ იცოდი, ენლილ?“ რომ სიტყვა [არავინ მოიტანა]? [არ იცნობდი მას], მტერს, [რომელიც ქუმარბიმ] ამინდის ღვთაების წინააღმდეგ [წამოაყენა]? [ქუნქუნუცი, რომელიც წყალში] გაიზარდა? მისი სიმა[ღლე ცხრა ათასი დანა], [და] მსგავსად [მალთანისა..] აიყვანა, [...] და მის წინააღმდეგ [...] ადრე [... ვინ არის ეს ჩქარი ღვთაება?]
- §18. 187. [ეა] და ენლილი [...]
- §19. 188-191. [...] ეა [...], ვინც [...] წმინდა ტამარ[ს...].“
- §20. 192-202. როდესაც ეამ ეს სიტყვები [თქვა], უფელურისთან [გასწია], [...] და უფელურიმ თვალეები [ასწია], [და ეა დაინახა]. უფელურიმ ეას [ეს სიტყვები მიუგო]: „დაე, იცხოვრონ, ეა!“ [და იგი ადგა]. [და ეამ] უფელურის სიცოცხლე [თავის მხრივ უსურვა]: „[დაე, იცოცხლოს], უფელურიმ ბნელ მიწაზე, (მან), რომელზეც [ზეცა და მი]წა დგას!“
- §21. 203-215. ეამ უფელურის [უპასუხა]: „არ იცოდი ეს, უფელური? არავის არ მოუტანია სიტყვა? არ იცნობდი მას, ტკბილ ღვთაებას, რომელსაც ქუმარბიმ ღვთაებათა წინააღმდეგ შეამზადა? და ამ ქუმარბიმ ... ამინდის ღვთაების წინააღმდეგ სიკვდილის გეგმები დასახა, და მის წინააღმდეგ მტრობას გეგმავს? ქუნქუნუცის, რომელიც წყალში გაიზარდა, არ იცნობ? და მსგავსად მალთანისა აიყვანა და ზეცა, წმინდა ტამრები და ხებათი დაფარა! (ეს იმიტომია), რომ უფელური, ბნელი მიწიდან შორს ხარ, (რომ) ამ სწრაფ ღმერთს არ სცნობ?“
- §22. 216-223. უფელურიმ ეას კვლავ დაუწყო საუბარი: „როდესაც ზეცა და მიწა ჩემზე მოაწყვეს, არაფერი ვიცოდი. მაგრამ როდესაც ისინი მოვიდნენ (და) ზეცა და მიწა დანით

- გაყვეს, ესეც არ ვიცოდი. ეხლა, რაღაც მაწუხებს მარჯვენა მხარზე, მაგრამ არ ვიცი, ვინ არის იგი, ეს ღვთაება!“
- §23. 224-226. როდესაც ეამ ეს სიტყვები გაიგონა, უფელურის მარჯვენა მხარი შეაბრუნა: და იქ უფელურის მარჯვენა მხარზე დანასავით იყო (ჩარჭობილი) ქუნქუნუცი!
- §24. 227-238. ეამ წინა ღვთაებებს მიმართა: „ჩემი სიტყვები ისმინეთ, წინა ღვთაებებო, წინა სიტყვები ვინც იცით! კვლავ გახსენეთ ძველი, მამაპაპური საწყობები! და ძველმა მამებმა საბეჭდავი უნდა მოიტანონ და იმ საბეჭდავებით უნდა დაბეჭდონ! და ძველი ხერხი უნდა მოიტანონ, რომლითაც ზეცა და მიწა გაჭრეს. [და] ულიქუმის, ქუნქუნუცის ფეხებთან [გავხერხავთ], რომელმაც ქუმარბი ღვთაებების წინააღმდეგ აღადგინა!“. [...] სიტყვები [...] ძველი [...]
- §25. 239-241. [...] ეა [... ...]
- §26. 242-246. ხოლო თასმისუმ [...] [ეას წინაშე თავი დახარა, [...] დაიწყო საუბარი: „[...] მის სხეულში [...] დაძველდა, [მაგრამ მის] თავზე თმები დაუძველდა“.
- §27. 247-252. ეამ კვლავ მიმართა თასმისუმს: „წადი შენს ვაჟთან ერთად! ჩემს წინააღმდეგ არ გამოხვიდე! ჩემი გონება განრისხებულია! სიკვდილი ბნელ] მიწაზე {ჩემი} თვალით ვნახე! ისინი მტვერი არიან, [რად]გან ... დგებიან!“
- §28. 253-264. [ეამ თასმისუმს] კვლავ მიმართა: „ერთხელ ებრძოლე [ულიქუმის], ქუნქუნუცის. ეხლა წადი და კვლავ შეებრძოლე! [ქუნქუნუცი] დანასავით აღარ უნდა იდგეს!“ თასმისუმ [...] გამხიარულდა, და სამჯერ დაიძახა და [ცაში ავიდა] და ღვთაებებმა გაიგონეს ეს. ორჯერ დაიძახა და ამინდის ღვთაებამ, ქ. ქუმიას მამაცმა მეფემ გაიგონა. და კრების ადგილას მივიდა და ყველა ღვთაებამ ულიქუმის, ქუნქუნუცის წინააღმდეგ, ხარების მსგავსად დაიწყო ღრიალი.
- §29. 265-267. ამინდის ღვთაებამ თავის ???-ზე მსგავსად ... ახტა და ელვით ზღვისკენ წავიდა. და მან შეიპყრო იგი - ამინდის ღვთაება იბრძვის ქუნქუნუცისთან.
- §30. 268-272. ქუნქუნუცი ამინდის ღვთაებას დაუწყო საუბარი: „რა ვუთხრა? ამინდის ღვთაებავ, იბრძოლე! შეასრულე მისი ნება! ეა, სიბრძნის მეფე, შენს მხარეს დგას.
- §31. 273-278. რასაც გეუბნები, ამინდის ღვთაებავ, ჩემს გონებაში მაქვს და [იბრძოლე!] [ქუმარბი [(მისი) გონების სიბრძნემდე] მძივივით ააწყო: [სამოთხეში,] მეფობისკენ, წავალ და ქუმია, [ძვირფას ქალაქს, ტაძარს] ხელთ ვიგდებ საცხოვრებელს, მაგრამ ღვთაებებს [დაბლა] მისგან [ზეციდან ჩიტებივით] გავფანტავ!“
- §32. 279-289. ულიქუმიმ დაიწყო ამინდის ღვთაებასთან საუბარი: იბრძოლე კაცივით! შეასრულე [მისი სურვილი]! ეა, სიბრძნის მეფე, შენს მხარესაა. [...] აილე გზა. იგი [...] მთებზე [...] ისინი უნდა წავიდნენ და ზემო ქვეყანაში (და) [...] და]უძახონ. [...] მაგრამ [...] „ფერადი ნეკნი“, რომელიც მან [...] უნდა წავიდნენ და ქვეყანაში ...] დაუძახონ.“
- §33. 290-300. ულიქუმიმ [კვლავ დაუწყო საუბარი ამინდის ღვთაებას]: [რაც მან ადრე გამინადგურა, [რაღაცას იღებს იგი. რადგან მე მას სახელს ვარქმევ, უნდა წავიდნენ (და) [...] ულიქუმის დაუძახონ. ისინი უნდა [წავიდნენ (და) ... და]უძახონ! [...] რადგან გმირი [...] და [...] შენ [...] მას [...]
- §34. 302. [...]

დამოწმებული წყაროები და ლიტერატურა:

Keilschrifttexte aus Boghazköy (KBo), Berlin.

Kelischrifturkunden aus Boghazköy (KUB), Berlin.

- ღამბაშიძე, მ. (2021). *ხეთური კანონები*, History, Archaeology, Ethnology VII, 357-384.
- ღამბაშიძე, მ. (2022). *ცხენის გახედვის ტექსტი (ე.წ. „კიკულის ტექსტი“ – CTH 284)*, History, Archaeology, Ethnology VIII, 317-335.
- Buccellati, G., Kelly-Buccellati . (1997). *Urkesk: The First Hurrian Capital*. The Biblical Archaeologist, vol. 60, no. 2, 77–96.
- Hoffner, H. (1998). *Hittite Myths*, Society of Biblical Literature, 55-65.
- Porada, E. (1959). The Hasanlu bowl. Expedition 1(3): 19–22.
- Únal, A. (2007). Multilinguales Handwörterbuch des Hethitischen.
https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al

REFERENCES

- Keilschrifttexte aus Boghazköy (KBo), Berlin.
- Kelischrifturkunden aus Boghazköy (KUB), Berlin.
- ghambashidze, m. (2021). *kheturi k'anonebi*, History, Archaeology, Ethnology VII, 357-384.
 [Gambashidze, M. (2021). *Hittite Laws*, History, Archaeology, Ethnology VII, 357-384.]
- ghambashidze, m. (2022). *tskhenis gakhedvnis t'ekst'i (e.ts'. „kikulis t'ekst'i“ – CTH 284)*, History, Archaeology, Ethnology VIII, 317-335. [Gambashidze, M. (2022). *Horse training text (“Kikkuli-text” – CTH 284)*, History, Archaeology, Ethnology VIII, 317-335.]
- Buccellati, G. Kelly-Buccellati . (1997). *Urkesk: The First Hurrian Capital*. The Biblical Archaeologist, vol. 60, no. 2, 77–96
- Hoffner H. (1998). *Hittite Myths*, Society of Biblical Literature, 55-65.
- Porada, E. (1959). The Hasanlu bowl. Expedition 1(3): 19–22.
- Únal, A. (2007). Multilinguales Handwörterbuch des Hethitischen.
https://www.hethport.uni-wuerzburg.de/txhet_myth/intro.php?xst=CTH%20345.I.1&prgr=&lg=DE&ed=E.%20Rieken%20et%20al